



VELIKE STENE ALPA

12 VELIČANSTVENIH

Već dugi niz godina, članovi kluba Visokogoraca se sistematski bave alpinizmom pomerajući svake godine svoj domet uglavnom u Alpima. U poslednjih nekoliko godina bilo je puno domaćih i stranih alpinističkih uspona, vredno smo trenirali, pročitali puno knjiga, naučili puno novih veština i logično, otvorili svoje alpinističke vidike. Ideja o projektu „Velike stene Alpa“ se rodila nakon uspona smerom Gervasutti Pillar u istočnoj steni Mont Blanc du Tacula-a, avgusta 2007. Taj uspon, iako vrlo zahtevan, nije deo ovog projekta, ali je usko vezan sa njim. Taj uspon nam je promenio poglede na alpinizam, podigao samopouzdanje i učvrstio ljubav prema velikim stenama.

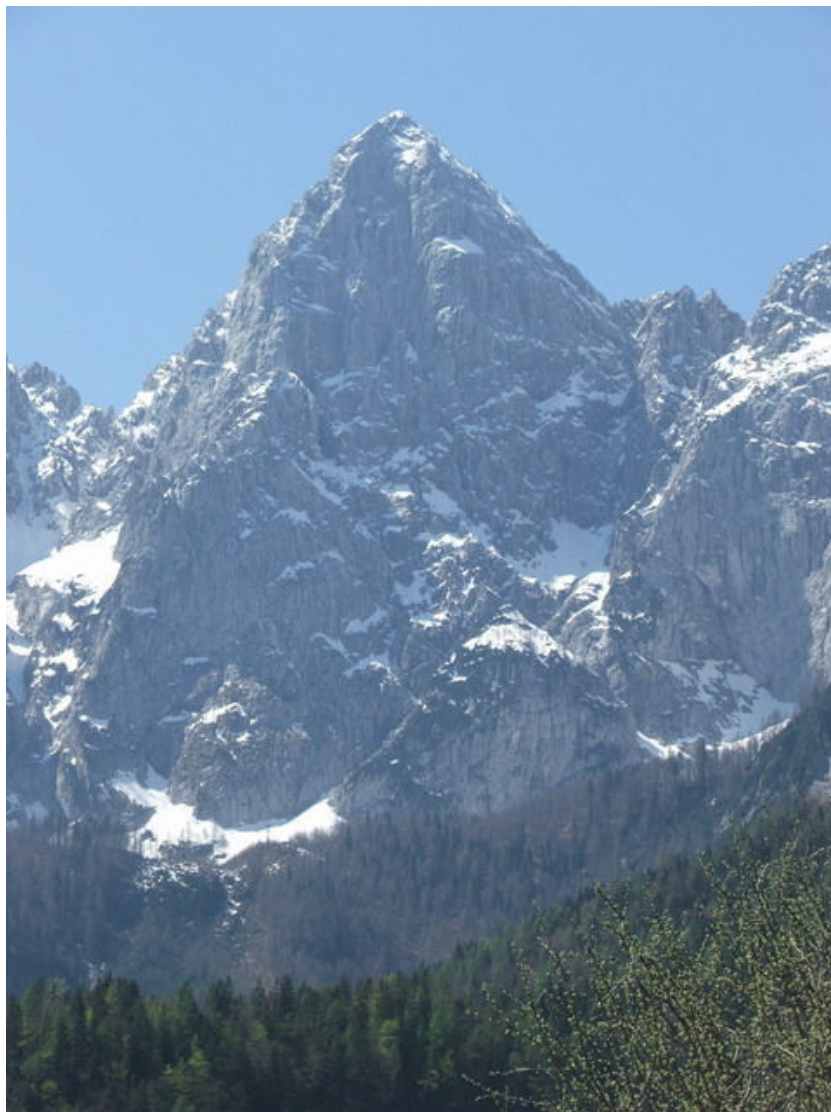
Cilj projekta je da članovi kluba ponove neku od referentnih smeri u najmarkantnijim alpskim stenama. Odabir uspona je izvršen po ličnim željama članova kluba i njime su obuhvaćene one stene i smeri koje su bile prekretnica za dalji razvoj alpinizma XX veka.

U Alpima, kao kolevci alpinizma, teško je pronaći danas logičnu liniju za prvenstveni smer. To teško polazi za rukom i mnogo boljima od nas, pa se zato u projektu usmeravamo na ponavljanja postojećih klasičnih smeri.

Julijski Alpi

Krećući se od istoka ka zapadu, prvi značajni masiv su Julijski Alpi. U ovom masivu smo izabrali čak 3 smeru iz razloga što taj teren najviše volimo, to je teren odakle smo krenuli u ozbiljan alpinizam, teren na kojem smo domaći. U Julijcima postoje 3 stene koje se po svojoj veličini, izgledu i istoriji izdvajaju od ostalih. To su severne stene Špika, Triglava i Travnika. U svakoj od njih izdvojili smo po jednu smer i uvrstili je u projekat.

1. Severna stena Špika, Direktna smer (V+, 900m). Leto 2008.



Špik (2472m) spada u najmarkantnije vrhove u Julijcima. Njegova 900m visoka severna stena moćno dominira u panorami nad Martuljkom. U njoj su izvedeni neki od najvažnijih uspona u istoriji slovenačkog alpinizma, a za prvenstvene smeri su se borili veliki alpinisti klasičnog i tehničkog doba. Naš plan je da ponovimo slavnu Direktnu smer (900m, V+), popetu prvi put davne 1926. Tada je Mira Marko Debelakova zajedno sa Stanetom Tominšekom savladala severnu stenu što je predstavljalo jedno od najvećih dostignuća u Alpima u to doba. Slovenačka naveza je problem rešila elegantno sa damom kao vodjom naveze! Svako ko se malo razume u alpinizam reći će samo: „Kapa dole“.

2. Severna stena Triglava, Čopov steber (1000m, VI+). Leto 2008.



Triglav (2864m) je najviši vrh Slovenije i Julijskih Alpa. Kao što je Triglav na neki način simbol cele Slovenije, tako njegova severna stena predstavlja simbol alpinizma za Slovence. Njegova, preko 1300m visoka severna stena dominantna je u ovom delu Alpa, a istorija uspona kroz nju počinje početkom 20. veka kada su nemački alpinisti iz poznate minhenske škole alpinizma, prvi popeli steber koji vodi na sam vrh (1906. godine). U ovoj steni članovi kluba već imaju iskustva ali ovog puta cilj je popeti najpoznatiji smer u severnoj steni Triglava – Čopov steber. U steni sigurno ima i mnogo lepših i težih smeri, ali ova je posebna. Sama priča koja opisuje nastanak ovog smera je osigurala da Čopov steber postane smer No.1 u Triglavu. Kako smer počinje tek od polovine stene, kao pristup alpinisti biraju neku od brojnih varijanti u donjem delu stene. Pristup kroz smer Helba (350m, VIII) i nastavak kroz Skalašku (150m, IV/III) je najlepši pristup do Čopovog stebra i zajedno sa njim predstavlja pravi 1000-metarski hard core tradicionalnog penjanja. To je i naš izbor.

3. Severna stena Travnika, Ašenbrennerov smer (800m, VI). Leto 2008.



Travnik (2379m) je jedina figura koja se izdvaja u monolitnom zidu nad dolinom Tamar. Njegova pravilno oblikovana severna stena spada medju najvažnije u slovenačkim planinama. Severne stene Triglava i Špika su veće, ali ih severna stena Travnika lako nadmašuje kad je u pitanju strmina. Znameniti Aschenbrenner će za sva vremena ostati smer broj 1 u Travniku. To ime je pre nekoliko dekada medju penjačima izazivalo neverovatno poštovanje i strah. Ova smer je predstavljala simbol krajnjega i nedostižnoga! Svojevremeno je predstavljala pandan istovrsnom „strašilu“ na suprotnoj strani Alpa – Walker-ovom stebru! Po nastanku (1934. godine), smer je bila jedna od najtežih u suvoj steni u celim Alpima, a prva ponavljanja su izvedena tek posle 2. Svetskog rata! Naš plan je da ponovimo Ascenbrenner-ov smer i tako „kupimo ulaznicu za visoki razred“.

Dolomiti

Idući dalje na zapad, nailazimo na Dolomite. Ovaj masiv, iako ugnježđen među alpske masive, potpuno odudara od Alpa svojim oblicima, bojom, konfiguracijom terena. Masiv Dolomita je bio u centru pažnje u doba tehničkog i ekstremnog alpinizma, a sada predstavlja najznačajniji poligon za penjanje suve stene u Evropi. Masiv se sastoji od nebrojano mnogo vrhova čije stene sve zaslužuju veliko poštovanje. Izbor vrha i stene za projekat nije bio ni malo lak. Pored takvih velikana kao što su: Tore Trieste, Civetta, Marmolada, Sorapis, Pelmo, Sasolungo... izabrali smo stenu koja je s istorijske tačke gledišta ipak za nijansu poznatija od ostalih – severna stena Cima Grande.

4. Severna stena Cima Grande, smer Comici – Dimai (VII-, 500m). Leto 2008.



Od nebrojano mnogo dolomitskih stena, koje svaka za sebe nude ogroman prostor za penjanje, za prvi odlazak biramo možda najpoznatiji masiv – Tre Cime di Lavaredo. Članovi kluba su masiv Dolomita obilazili nekoliko puta poslednjih godina, ali sada je cilj popeti jednu od najmarkantnijih i najpoznatijih smeri u Evropi. Severna stena vrha Cima Grande (3003m) spada u skup takozvanih „six great north faces“ ili „six mighty north faces“. Taj izraz su izmislili evropski alpinisti, a izbor je svakako zamišljen tako da tu spadaju najveće, najpoznatije i stene sa najzanimljivijom istorijom. Osim severne stene Cima Grande u grupu „six great north faces“ spadaju severne stene vrhova Matterhorn, Les Drus, Piz Badile, Grandes Jorasses i Eiger. Smer koji smo izabrali popeo je davne 1933. godine verovatno najveći alpinista ere tehničkog alpinizma - Emilio Comici sa partnerima braćom Dimai. Smer se vrlo brzo uvrstila u vrh najželjenijih smeri svakog alpiniste u Evropi. To je slučaj i sa nama.

Mont Blanc

Na krajnjem zapadu Alpa, nalazi se masiv koji iz mnogih razloga zaslužuje zvanje svetske prestonice planinskih sportova – masiv Mont Blanc. U ovom masivu je nastao alpinizam davne 1786. godine kada su se J.J. Balmat i M. G. Paccard popeli na najviši alpski vrh – Mont Blanc.

Dolina Chamonix je svetska alpinistička prestonica i svako ko je posetio istoimeni grad uverio se u to. Nema ozbiljnog alpiniste u svetu koji se nije oprobao u Chamonix-u. To je mesto u kojem su se pomerale granice alpinizma i postavljali novi standardi. Stene u ovom delu Alpa se razlikuju od onih u ostalim alpskim masivima. Ove su kompaktnije, čvršće, oštrije i strmije. Uglavnom se radi o savršenom žutom granitu koji se strmo diže iznad glečera. Ovaj masiv pruža toliko različitih mogućnosti svih težina penjanja u svim mogućim uslovima da ne postoji izraz „propala sezona“.

Članovi kluba su nekoliko poslednjih godina redovni gosti u Chamonix-u. Izveli smo nekoliko vrlo lepih i zahtevnih uspona, a sada je red na one najpoznatije i najozbiljnije. U projekat smo uvrstili čak pet smeri iz ovog masiva, a lako smo mogli i više.

5. Freney face, smer Central Freney Pillar (VIII/V-VI, M3, 500+700m). Leto 2009.



Mont Blanc (4810m) je najviši alpski vrh i kao takav zanimljiv je ponajviše za trekere i visokogorce koji dolaze iz svih krajeva sveta. Članovi kluba su redovni gosti u ovom masivu, ali je sada red da se na ovaj vrh pokušamo popeti jednim od najtežih postojećih smeri – preko centralnog Freney stebra. Ova smer, iako nema ekstremne težine (osim u 60 metarskom delu stene poznatom pod imenom Chandelle (sveća)), spada među najteže u Alpima. Ova smer je najbolji primer kako težina uspona zavisi od mnogo faktora, a ne samo od težine penjanja. Stena se nalazi u najdivljijem delu

masiva i pristup njoj je sam po sebi zahtevna snežno - glečerska tura. U ovoj smeri su težine skoncentrisane na velikoj nadmorskoj visini (oko 4500m) pa je penjanje samim tim vrlo naporno. Ceo Freney face je vrlo nepristupačan i u slučaju lošeg vremena je povlačenje ekstremno težak poduhvat, što je lepo opisano u knjizi Waltera Bonattija „The Mountains Of My Life“! Većina naveza mora da bivakuje u steni jer je predviđena satnica za uspon 17-23h. Ovaj poduhvat preduzećemo tek kada budemo krajnje spremni i nakon nekoliko popetih alpskih smeri sličnih težina i dimenzija.

6. Severna stena Grandes Jorasses. Walker-ov steber (VI, 1200m). Leto 2009.



Grandes Jorasses (4208m) - ime koje alpinisti zvuči poput kakve melodije! Herojske melodije! Na dugačkom grebenu nalazi se čitav niz teško pristupačnih vrhova. Sa južne i severne strane nalaze se moćni stebri, dok su istočni i zapadni greben pravi „Grande Course“. Najlakši pristup na vrh je ozbiljna alpinistička tura! Sa severne strane, nalazi se zid koji svojim izgledom fascinira posmatrača iz doline. Na stebru koji vodi direktno od podnožja do vrha, priroda je napravila čistu liniju. Tom linijom se 1938. popeo jedan od najvećih alpinista tehničkog doba, Riccardo Cassin, uz pomoć Lino Esposit-a i Ugo Tizzoni-ja i tako savladao poslednji problem Alpa – 1200m visoku severnu stenu vrha Grandes Jorasses.

Ova stena spada u grupu „six great north faces“, a u periodu tehničkog alpinizma bila je poznata kao jedan od „Tri poslednja problema Alpa“ zajedno sa severnim stenama Matterhorn-a i

Eiger-a. Popeti neki od „Tri problema Alpa“ u Srbiji je još uvek predmet maštanja. Mi ćemo pokušati da ostvarimo taj san.

7. Petit Drus West face. American Direct VII+, 1000m. Leto 2010.



Petit Drus (3733m). Ako se se za neki vrh može reći da poseduje legendu onda je to svakako Drus. I to iz mnogo razloga: ime, izgled, istorija... sve asocira na njegov legendarni kvalitet. Ime je kratko i oštro. Istorijski gledano, svaki prvenstveni uspon na Drus bio je nova stepenica u razvoju alpinizma. Iako prepoznatljiv sa svih strana, svakako najjači utisak ostavlja njegova zapadna stena. 1962. godine, 10 godina nakon prvog uspona ovom stenom, Royal Robbins i Gary Hemming provukli su skoro savršeno pravu liniju koja se oko polovine stene spaja sa rutom iz 1952. Ova direktna, elegantna linija poznata je pod nazivom „American direct“. Ova smer je jedna od najboljih iz klase ekstremno teških, ako ne i najbolja.

Na veliku žalost svih ljubitelja pravog alpinizma, naročito lokalnih šamoniških penjača, veliki broj smeri na zapadnoj steni je zbrisan tokom nekoliko kamenih odloma velikih dimenzija. Poslednji veliki odlom se desio leta 2005. godine i od tada su smeri u desnom delu zapadne stene zatvorene, uključujući i Bonatti Pillar. Iz tog razloga postoji veliki znak pitanja što se tiče dela našeg projekta koji se odnosi na Drus.

Do sada su članovi kluba ovaj vrh posmatrali kao i svi ostali turisti koji dodju do stanica žičare Monteveris ili Grand Montet. Leto 2010. je vreme kada bi trebalo da ovom vrhu pridjemo na jedan sasvim novi način.

8. Severna stena Les Droites. Smer North Face (Alpin ice do 90°, M5, 1000m). Zima 2010.



Les Droites (4001m). Severni zid nad Argentiere glečerom je dug 10km i proteže se između vrhova Aiguille Verte i Mont Dolent. To je najveći poligon za ledno i miks penjanje u Alpima. Od svih, „najmoćnija“ je severna stena Les Droites. Ovaj ledeni zid je praktično bez slabe tačke. Ne može se provući linija koja ne zahteva ekstremno penjanje. U našem projektu, ovo je najteži ledni i kombinovani uspon. Suve stene iz našeg projekta su možda teže, ali zbog velikog broja klinova u njima, njihova originalna težina je umanjena. Na lednim usponima niko ne ostavlja klinove za sobom. Zato su između ostalog, ledni i kombinovani usponi zahtevniji od uspona u suvim stenama. Ovaj uspon je prirodno izvesti u kalendarskoj zimi, što mu daje još veću težinu. Penjati zimi na visini od 4000m znači penjati po ekstremnoj hladnoći i po kratkom danu, sa vrlo neugodnim bivacima u steni. Na zimu 2010. ćemo videti da li smo kadri da se upustimo u ovakav poduhvat.

9. Istočna stena Mont Blanc du Tacul. Super Couloir (90°/60°-70°, M5, 800m). Zima 2010.



Mont Blanc du Tacul (4249m) je verovatno najpopularniji vrh za izvodjenje alpinističkih uspona u celom masivu. Moćni stebri i kuloari na severo-istočnoj strani i veliki broj miks smeri u Trianglu, kao i veoma lak pristup i silaz sa vrha su doprineli popularnosti ovog vrha. Na njemu je moguće izvesti vrlo težak i kvalitetan uspon u jednom danu. Super Couloir se nalazi na severoistočnoj strani vrha i jedno vreme je predstavljao najtežu lednu smer u Alpima. Prva deonica se penje po suvoj steni Gervasutti Pillar-a, zatim se penje središnji i najstrmiji deo kroz sam kuloar s nagibima do 90°, a završnica je miks penjanje.

Valiski Alpi

Po broju vrhova preko 4000m, ovaj masiv, na italijansko-švajcarskoj granici je najmoćniji u Alpima. Poznat je po velikom izboru klasičnih visokogorskih, kao i umereno teških alpinističkih ruta. Ovaj masiv su članovi kluba detaljno upoznali u periodu od 2005 do 2007.

10. Severna stena Matterhorn-a. Schmidt-ova smer. IV+, V, M, 1200m. Zima 2010.



Matterhorn (4478m). Verovatno najpoznatiji svetski vrh. Njegova pravilna četverostrana piramida je pravi simbol Švajcarske. Uspon na Matterhorn 1865. godine predstavljao je uspon stoleća kao i početak zlatne ere klasičnog alpinizma. Njegova severna stena spada u grupu „Tri poslednja problema Alpa“ kao i u „Six greatest North faces“. Iako za Matterhorn ipak važi da je to vrh na koji se samo treba popeti bilo kojom rutom, severna stena nikako ne može biti izostavljena iz projekta.

Severna stena je popeta prvi put 1931. godine. To su učinila braće Šmidt kao ugledni predstavnici minhenske škole alpinizma. To je ujedno i prvi rešen problem od „Tri poslednja problema“. S obzirom na orijentaciju i druge odlike stene, najbolje vreme za penjanje je zima što predstavlja dodatni faktor težine.

Bernse Oberland

Ovaj masiv se nalazi u samom srcu Švajcarske i jasno je vidljiv čak iz Berna. U ovom masivu se nalaze vrhovi sa dugom istorijom alpinizma. Naš izbor iz ovog masiva je Eiger.

11. Eiger Nordwand. Heckmair route. V, VI, M, 1800m. Zima 2010.



Eiger (3978m). Ime koje ledi krv u žilama. Najcenjeniji alpski vrh. Njegova 1800m visoka severna stena jedna je od najcenjenijih svetskih stena. Kada se u svetu kaže „The North Face“ prva asocijacija je severna stena Eiger-a. U periodu između dva Svetska rata, ova stena je bila najprestižniji cilj evropskih alpinista. Devet alpinista je poginulo u steni pre nego što je prvi put popeta. Uspon iz 1938. predstavlja deo alpinističke legende i odlično je opisan u knjizi „White Spider“ H. Harrer-a. I danas, nakon 70 godina, svakome ko popne ovu stenu možemo reći samo „Kapa dole“. Zbog učestalih kamenih lavina u toku letnjeg perioda, danas većina naveza ovu stenu penje isključivo zimi. Tako ćemo i mi postupiti.

Masiv Bregaglia

Ovaj masiv na italijansko-švajcarskoj granici je malo manje poznat, pogotovu našoj javnosti. U ovaj masiv dolaze samo „pravi rockeri“. Piz Badile sa svojom severnom stenom dominira u ovom masivu i predstavlja izuzetan alpinistički cilj.

12. Severna stena Piz Badile-a. Cassin-ova smer, VI+ 800m. Leto 2010.



Ova savršena granitna stena nudi uživanje u penjanju u suvoj steni s obzirom da je izlaz na visini od 3400m. Stena spada u grupu „Six greatest North Faces“ i prvi put je savladana 1938. godine od strane legende tehničkog alpinizma – Riccarda Cassin-a. Naš plan je da ponovimo Cassin-ovu smer i tako zaokružimo naš projekat.

Zaključak:

Projekat je zamišljen tako da veći broj ljudi može da učestvuje u njegovoj realizaciji. Cilj je između ostalog, da se u srpske penjačke okvire vrati pravi alpinistički duh, da se penju referentne klasične smeri sa kojima bi završili veliku maturu u kolevci alpinizma i potom otvorili novo poglavlje modernog svetskog klasicizma. Smeri za koje su vezana imena: Bonington, Bonatti, Cassin, Comici, Aschenbrenner, Hackmair, Schmidt, Čop... jesu istorija, ali svakako i danas predstavljaju vrhunski domet i garantuju fantastično penjanje.

Nosilac projekta: Igor Skender